

Kalkulacje rolnicze

Łubin żółty

Łubin żółty należy do rodziny roślin strączkowych. Jest uprawiany głównie na nasiona, zieloną masę, jak również jako roślina poplonowa doskonała do przyorania. Z opłacalnością uprawy łubinu bywa różnie, co zależy jest oczywiście od koniunktury na rynku.

Przeprowadzając kalkulację opłacalności uprawy łubinu, zwykle nie bierzemy pod uwagę wartości stanowiska po roślinach bobowatych, gwarantujących wyżki plonu rośliny następczej oraz oszczędności wynikających ze zmniejszenia nakładów na nawozy azotowe. Z ekonomicznego punktu widzenia, uprawa roślin motylkowych to nie tylko faktycznie uzyskany plon, ale także wzbogacenie gleb w tani azot, jako wynik symbiozy z bakteriami brodawkowymi, które wiążą wolny azot z powietrza. Symbioza korzeni z bakteriami brodawkowymi dostarcza rocznie ok. 70–110 kg azotu na ha, który jest – co warto podkreślić – w całości wykorzystywany przez rośliny. Tymczasem z każdego 100 kg azotu zastosowanego w nawozach mineralnych, rośliny wykorzystują jedynie 50–70 kg. Uprawiając łubin w poplonie i przyorując zieloną masę, wnosi się do gleby ok. 6 t suchej masy organicznej, co jest równoważne pełnej dawce obornika. Wraz z przyoraną zieloną masą do gleby trafia 150 kg azotu na ha. Dostarczona przez łubin żółty treściwa pasza białkowa w postaci nasion, jest najbardziej skoncentrowana, zawiera od 42–45% białka. Obecnie wszystkie zarejestrowane odmiany łubinu żółtego w Polsce są odmianami o niskiej zawartości alkaloidów (poniżej 0,1%), co czyni je odmianami słodkimi.

Udział roślin strączkowych w strukturze zasiewów wynosi ok. 4,1% przy niemal 70% udziale zbóż. Oznacza to ubożenie gleb w próchnicę, zwiększenie ich przepuszczalności i postępowanie procesu zakwaszenia. Łubin żółty charakteryzuje się wyższym udziałem białka w nasionach w porównaniu

z łubinem wąskolistnym, ale plonuje niżej (1–1,5 t/ha do 2,3 t/ha wg COBORU).

Obecne ceny łubinu nie napawają optymizmem i w skupie wynoszą ok. 680–900 zł za tonę. Realny zysk rolnika zwiększają przede wszystkim dopłaty bezpośrednie. Dopłaty UE do produkcji roślin strączkowych, do których możemy zaliczyć jednolitą płatność obszarową, specjalną dopłatę do produkcji roślin strączkowych oraz dopłatę do materiału siewnego,

odgrywają istotną rolę w kształtowaniu się dochodu z produkcji. Co prawda dopłaty mogą stanowić swego rodzaju impuls do zwiększania powierzchni zasiewów rodzimych roślin strączkowych przez krajowych producentów rolnych, nie mniej jednak zmniejszenie środków, które stanowią swoistą pomoc finansową może zahamować wzrost powierzchni zasiewów w kolejnych latach. W gospodarstwach rolnych dopłaty te aż w 60% pokrywają koszty, jakie ponoszone są w związku z uprawą roślin strączkowych.

W dobie intensywnej produkcji roślinnej, pól zdominowanych przez uprawy zbożowe zwiększających się kosztach nawożenia i ochrony, warto pomyśleć o ratunku dla zmęczonej gleby i włączyć do zmianowania łubin.

Tabela zawiera kalkulację uprawy 1 ha łubinu żółtego wg cen brutto ziarna i środków do produkcji z października 2017 r. opracowaną na podstawie publikacji „Kalkulacje Rolnicze” wydanej przez KPODR w Minikowie.

Kalkulacja uprawy 1 ha łubinu żółtego przy różnych poziomach intensywności

Lp.	Poziom intensywności Wyszczególnienie	Niski 13 dt/ha	Średni 18 dt/ha	Wysoki 23 dt/ha
A	Wartość produkcji	2 543	2 923	3 303
	Nasiona łubinu żółtego (76 zł/dt)	988	1 368	1 748
	ST ¹⁾	607	607	607
	JPO ²⁾	948	948	948
1.	Materiał siewny	416	416	416
2.	Nawozy mineralne	380	760	1 140
3.	Środki ochrony roślin	168	168	168
4.	Inne koszty	47	47	47
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	1 011	1 391	1 771
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	1 532	1 532	1 532
4.	Usługi ³⁾	300	300	300
5.	Praca maszyn własnych	619	625	631
6.	Pozostałe koszty ⁴⁾	648	657	655
D	Koszty pośrednie (4+5+6)	1 567	1 582	1 596
E	Koszty całkowite (B+D)	2 578	2 972	3 367
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	198,3	165,1	146,4
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	- 35	- 49	- 64

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” KPODR w Minikowie

¹⁾ – płatność do roślin wysokobiałkowych

²⁾ – jednolita płatność obszarowa, płatność za zazielenienie, płatność dodatkowa

³⁾ – kombajnowanie

⁴⁾ – utrzymanie budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty

Wykorzystano opracowania Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, GUS, raporty BGŻ Optima
Zofia Dymińska
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego